
EBA/GL/2015/11

19.08.2015

EBI gairès

dèl kreditingumo vertinimo

Turinys

1 skirsnis. Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus	3
2 skirsnis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys	4
3 skirsnis. Įgyvendinimas	5
4 skirsnis. Kreditingumo vertinimo reikalavimai	6

1 skirsnis. Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma tam tikroje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės pirmiausia yra skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos iki 19.10.2015. privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokie pranešimo, EBI laikys, kad jos gairių nesilaiko. Pranešimus reikėtų siųsti adresu compliance@eba.europa.eu užpildžius EBI interneto svetainėje pateiktą formą ir įrašius nuorodą „EBA/GL/2015/11“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turinys įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2 skirsnis. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Dalykas ir taikymo sritis

5. Šiose gairėse išsamiau paaiškinti Direktyvos 2014/17/ES² 18 straipsnio ir 20 straipsnio 1 dalies reikalavimai dėl vartotojų kreditingumo vertinimo sudarant kredito sutartis, kurioms taikomas Direktyvos 2014/17/ES 3 straipsnis.

Kam skirta

Kam skirtos šios gairės

6. Šios gairės skirtos:
 - a. kompetentingoms institucijoms, apibrėžtoms Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje (EBI institucija), kurios taip pat yra Direktyvos 2014/17/ES 4 straipsnio 22 punkte apibrėžtos kompetentingos institucijos. Gairės taikomos tais aspektais, kuriais šios institucijos paskirtos kaip institucijos, kompetingos užtikrinti, kad būtų taikomos ir vykdomos tos Direktyvos 2014/17/ES nuostatos, dėl kurių parengtos šios gairės;
 - b. taip pat finansų įstaigoms, apibrėžtoms Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 1 dalyje, kurios taip pat yra Direktyvos 2014/17/ES 4 straipsnio 2 punkte apibrėžtos kreditorės.

Kam skirti reikalavimai teikti informaciją

7. Nepaisant to, ar į EBI instituciją kreipiamasi pagal 6 straipsnio a punktą, jeigu valstybė narė pagal Direktyvos 2014/17/ES 5 straipsnį paskyrė daugiau negu vieną instituciją ir viena iš jų nėra EBI institucija, pagal tą straipsnį paskirta EBI institucija, nedarant poveikio pagal Direktyvos 2014/17/ES 5 straipsnio 3 dalį patvirtintai nacionalinei tvarkai, turėtų:
 - a. nedelsdama informuoti kitą paskirtą instituciją apie šias gaires ir jų taikymo terminą;
 - b. raštu paprašyti tos institucijos apsvarstyti galimybę taikyti gaires;
 - c. raštu paprašyti tos institucijos informuoti EBI arba EBI instituciją per du mėnesius nuo pranešimo pagal a punktą dienos, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių; ir

² 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 60, 2014 2 28, p. 34).

d. jeigu reikia, nedelsdama perduoti EBI pagal c punktą gautą informaciją.

Apibrėžtys

8. Jei nėra nurodyta kitaip, Direktyvoje 2014/17/ES vartojami ir apibrėžti terminai šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Be to, šiose gairėse vartojamos šios sąvokos:

Baigiamasis mokėjimas: likusi suma iš pagrindinės skolos dalies, kurios mokėjimo terminas sukanka ir kurią reikia grąžinti, kai sumokama galutinė iki galo neamortizuotos paskolos išmoka.

Užsakomosios paslaugos

9. Jeigu visa kreditoriaus veikla arba jos dalis užsakoma iš trečiųjų šalių arba jeigu ją kitais būdais vykdo kitas subjektas, kreditoriai turėtų užtikrinti, kad taip elgdamiesi laikytųsi EBPIK Užsakomųjų paslaugų gairėse nustatytų reikalavimų³, ir visų pirma apima EBPIK 2 gaires, kurioje nurodyta, kad „galutinė atsakomybė už tinkamą rizikos, susijusios su užsakomosiomis paslaugomis arba užsakomąja veikla, valdymą tenka užsakančiosios institucijos vyresniajai vadovybei“.

3 skirsnis. Įgyvendinimas

Taikymo terminas

10. Šios gairės taikomos nuo 2016 m. kovo 21 d., tik 7 dalyje išdėstyti reikalavimai teikti informaciją taikomi nuo [paskelbimo oficialiomis kalbomis diena + 1 diena].

³ Žr. EBPIK (2006), *Užsakomųjų paslaugų gairės*, <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/104404/GL02OutsourcingGuidelines.pdf.pdf>

4 skirsnis. Kreditingumo vertinimo reikalavimai

1 gairė. Vartotojo pajamų patikrinimas

- 1.1 Tikrindamas vartotojo galimybes įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį, kaip nurodyta Direktyvos 2014/17/ES 18 straipsnyje, kreditorius turėtų pateikti pagrįstas užklausas ir imtis pagrįstų priemonių, kad patikrintų pagrindinį vartotojo pajėgumą gauti pajamų, vartotojo pajamų istoriją ir tai, kaip ji ilgainiui keitėsi.
- 1.2 Jeigu vartotojai dirba savarankiškai, turi sezoninių arba kitokių nereguliarių pajamų, kreditorius turėtų pateikti pagrįstas užklausas ir imtis pagrįstų priemonių, kad patikrintų informaciją, susijusią su vartotojo gebėjimu įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį, įskaitant pajėgumą gauti pelno ir trečiųjų šalių dokumentais pagrįstus patvirtinimus apie tokias pajamas.

2 gairė. Informacijos dokumentavimas ir saugojimas

- 2.1 Kreditorius turėtų saugoti išsamius dokumentus su informacija, pagal kurią patvirtinta hipoteka, ir saugoti šiuos dokumentus bent tol, kol galioja kredito sutartis.
- 2.2 Kreditorius turėtų užtikrinti, kad kompetentingoms institucijoms galėtų lengvai pateikti duomenis apie tai, kokių veiksmų ėmėsi pajamoms patikrinti, ir šiuos veiksmus tinkamai paaiškinti. Šiuos duomenis turėtų sudaryti bent apie kiekvieną pareiškėją surinkta pajamų istorija.

3 gairė. Klaidingai pateiktų faktų nustatymas ir prevencija

- 3.1 Kad galėtų patikimai įvertinti kreditingumą, kreditorius paskolos dokumentus turėtų parengti taip, kad būtų lengviau nustatyti vartotojo, kreditoriaus arba kredito tarpininko klaidingai pateiktus faktus ir užkirsti tam kelią.

4 gairė. Vartotojo gebėjimo įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį vertinimas

- 4.1 Vertindamas vartotojo gebėjimą įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį, kreditorius turėtų atsižvelgti į svarbius veiksnius, kurie galėtų paveikti vartotojo gebėjimą įvykdyti savo įsipareigojimus, bet nesukeltų nepagrįstų sunkumų ir pernelyg didelio įsiskolinimo. Prie šių veiksnių galima priskirti kitus skolos tvarkymo įsipareigojimus, palūkanų normas, negrąžintą

pagrindinę tokios skolos dalį, duomenis apie visus praleistus mokėjimus, tiesiogiai susijusius mokesčius ir draudimą, jei šie duomenys žinomi.

- 4.2 Kreditorius turėtų įdiegti patikimą vartotojo gebėjimo įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį vertinimo tvarką ir šių procedūrų duomenis nuolat atnaujinti. Kreditorius šią tvarką turėtų reguliariai peržiūrėti.
- 4.3 Jeigu paskolos laikotarpis baigiasi vėliau negu, kaip numatoma, sukaks pensinis vartotojo amžius, kreditorius turėtų tinkamai atsižvelgti į tai, ar vartotojui sulaukus pensinio amžiaus numatomos vartotojo pajamos ir gebėjimas įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį bus pakankami.
- 4.4 Kreditorius turėtų užtikrinti, kad vartotojo gebėjimas įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį nebūtų grindžiamas lūkesčiais, kad vartotojo pajamos reikšmingai padidės, nebent tai pakankamai įrodyta dokumentais.

5 gairė. Vartotojo įsipareigojimų dengti išlaidas ir kitų ne savo nuožiūra patiriamų išlaidų įvertinimas

- 5.1 Vertindamas vartotojo gebėjimą įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį, kreditorius turėtų pagrįstai įvertinti vartotojo įsipareigojimus dengti išlaidas ir kitas ne savo nuožiūra patiriamas išlaidas, pavyzdžiui, faktinius vartotojo įsipareigojimus, įskaitant deramą pagrindimą ir vartotojo pragyvenimo išlaidų įvertinimą.

6 gairė. Galimų neigiamų ateities scenarijų įvertinimas

- 6.1 Vertindamas vartotojo gebėjimą įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį, kreditorius turėtų apdairiai įvertinti neigiamus scenarijus, kurie gali susiklostyti ateityje, pavyzdžiui, tai, kad sulaukus pensinio amžiaus, gali sumažėti pajamos; jeigu hipotekos palūkanų norma kintanti – padidėti orientacinės palūkanų normos; taip pat baigiamuosius mokėjimus, atidėtuosius pagrindinės skolos dalies arba palūkanų mokėjimus.